

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри обліку та аудиту

Протокол № 17 від 04.06 2018

Зав. кафедри

 Т.В. Кожухова

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ОБЛІК У ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS **4**

Розробник: Шевченко Л.Я., доцент кафедри
обліку та аудиту, к.е.н.

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»
Семестр	Осінній
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	1
Лекції, години	25
Практичні/семінарські, годин	15
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	80
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Мета - формування системи знань з теоретичних питань ведення бухгалтерського обліку на підприємствах різних галузей економіки та видів економічної діяльності.

Завдання - визначення особливостей різних видів діяльності та їх впливу на систему обліку, вивчення порядку ведення обліку на підприємствах різних видів діяльності, глибоке засвоєння специфічних питань обліку в них, засвоєння особливостей оподаткування, визначення оподатковуваного прибутку, податкового зобов'язання з ПДВ та з інших податків, поглиблене вивчення питань обліку, які характерні для ряду видів діяльності (облік ліцензій, торгових патентів, цільового фінансування, давальницької сировини, надзвичайних витрат і доходів тощо), отримання цілісного уявлення про порядок ведення обліку на підприємствах різних видів діяльності, отримання навичок аналізу відмінностей обліку в різних галузях, визначення характерних особливостей обліку та відображення інформації щодо діяльності підприємства в звітності.

Предмет: активи та пасиви підприємств різних галузей економіки.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація
2. Облік у торгівлі
3. Облік у ресторанному господарстві

4. Облік у будівництві
5. Облік у сільському господарстві
6. Облік на автотранспортних підприємствах
7. Облік у промисловості
8. Звітність підприємств

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		Лекц.	п/с	лаб	СРС
Модуль 1					
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність					
Тема 1. Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація	14	2	2		10
Тема 2. Облік у торгівлі	18	4	2		12
Тема 3. Облік у ресторанному господарстві	18	4	2		12
Разом за змістовим модулем 1	50	10	6		34
Змістовий модуль 2: Облік в галузях економіки					
Тема 4. Облік у будівництві	18	4	2		12
Тема 5. Облік у сільському господарстві	18	4	2		12
Тема 6. Облік на автотранспортних підприємствах	10	2	2		6
Тема 7. Облік у промисловості	17	3	2		12
Тема 8. Звітність підприємств	7	2	1		4
Разом за змістовим модулем 2	70	15	9	-	46
Усього годин	120	25	15	-	80

4. Теми семінарських /практичних/ лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність		
1	Семінар – розгорнута бесіда Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація	2
2	Семінар – дискусія Облік у торгівлі	2
3	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у ресторанному господарстві	2
Змістовий модуль 2: Облік в галузях економіки		
4	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у будівництві	2
5	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у сільському господарстві	2

6	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік на автотранспортних підприємствах	2
7	Семінар з виконанням розрахункових задач Облік у промисловості	2
8	Семінар з виконанням розрахункових задач Звітність підприємств	1
	Всього	15

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей, статей за обраною темою.
3. Добір статистичної та бухгалтерської інформації щодо результатів діяльності підприємств різних галузей економіки.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських (практичних) занять	Кількість годин самостійної роботи	Форми самостійної роботи	Засоби діагностики
Модуль 1			
Змістовий модуль 1: Види економічної діяльності, їх сутність			
Семінар – дискусія Поняття видів економічної діяльності та їх класифікація	10	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Поняття видів економічної діяльності, їх різноманітність. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД), його побудова. Загальні відомості про особливості обліку видів економічної діяльності. Джерела [1-7]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар з виконанням практичних завдань Облік у торгівлі	12	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Характеристика торгівлі, види торгівлі і торгових підприємств; формування ціни в торгівлі. Особливості обліку в торгівлі – визначення витрат обігу, торгових націнок, фінансових результатів; специфічні рахунки для обліку в торгівлі. Облік надходження і зберігання товарів в торгівлі. Оцінка товарів. Поняття, класифікація та облік витрат обігу. Облік реалізації товарів в оптовій торгівлі. Визначення фінансового результату. Облік надходження та реалізації товарів в роздрібній торгівлі. Використання реєстраторів розрахункових операцій. Розрахунок реалізованих торгових націнок. Порядок обліку тари. Характеристика та облік торгових патентів. Джерела [1-7]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, дискусія, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар з виконанням практичних завдань Облік у ресторанному	12	Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Поняття громадського харчування (ресторанного господарства), види підприємств громадського харчування та їх класи (бари, ресторани, кафе, їдальні і т.д.). Правила роботи підприємств громадського харчування. Виробничі процеси в громадському харчуванні і особливості відображення їх в обліку. Особливості ціноутворення і	Тестування, дискусія, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант

господарстві		встановлення торгової націнки. Калькулювання собівартості продукції. Особливості обліку реалізації товарів і продукції власного приготування Джерела [1-7]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту	
Разом змістовий модуль 1	34		
Змістовий модуль 2: Облік в галузях економіки			
Семінар з виконанням практичних завдань Облік у будівництві	12	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Поняття будівництва, підгалузі будівництва, особливості виробничих процесів в будівництві. Побудова взаємодій між підрядником і замовником. Особливості обліку, специфічні рахунки для обліку в будівництві. Характеристика та облік витрат будівельних організацій. Порядок відображення в обліку фактичних і визнаних витрат. Доходи будівельних організацій визнані та оплачені. Коригування проміжних рахунків. Визначення доходів і витрат за будівельним контрактом за П(С)БО 18 „Будівельні контракти”. Методи визначення вартості виконаних етапів робіт. Визначення доходів за довгостроковими контрактами в податковому обліку. Облік доходів будівельних організацій і розрахунків із замовниками. Джерела [1-7]. [9-14]. 2. Самотестування. 3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Семінар з виконанням практичних завдань Облік у сільському господарстві	12	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Характеристика сільського господарства, державне стимулювання розвитку сільського господарства. Особливості обліку в сільському господарстві – сезонність виробництва, тривалість виробничих циклів, формування основного стада тощо. Особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств – сплата ПДВ, фіксований сільськогосподарський податок. Облік насіння, кормів, продукції власного виробництва. Облік поточних та довгострокових біологічних активів – їх характеристика, оцінка, порядок відображення на бухгалтерських рахунках. П(С)БО 30 «Біологічні активи». Облік витрат і доходів в рослинництві та тваринництві. Джерела [1-7]. [9,12]. 2. Самотестування. 3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач. 4. Підготовка до понятійного диктанту	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Семінар з виконанням практичних завдань Облік на автотранспортних підприємствах	6	1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Види транспорту, характеристика транспортних послуг. Особливості господарських процесів в автомобільному транспорті. Оподаткування автотранспортних підприємств. Порядок розрахунку збору за забруднення навколишнього середовища, податку з власників транспортних засобів. Документування та облік перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом. Облік основних засобів на автотранспортних підприємствах нарахування амортизації основних засобів, відображення в обліку придбання автомобіля. Особливості обліку запасів – облік запасних частин, палива, автомобільних шин. Облік витрат і доходів автотранспортних підприємств. Джерела [1-7]. [18,19,22]. 2. Самотестування. 3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач

Семінар з виконанням практичних завдань Облік у промисловості	12	Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: Характеристика промислового виробництва. Особливості обліку в промислових підприємствах, характеристика рахунку 23 «Основне виробництво». Особливості оподаткування промислових підприємств – сплата ПДВ, податок на прибуток. Облік незавершеного виробництва . Облік витрат і доходів в промисловості. Джерела [1-7]. [9 -22]. 2. Самотестування. 3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Семінар – дискусія Звітність підприємств	4	Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення питань: характеристика звітності підприємства, її зміст та структура Джерела [1-7]. [9 -22]. 2. Самотестування. 3. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань і задач.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Разом змістовий модуль 2	46		
Разом	80		

7. Матриця зв’язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні					Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	
1. Розуміння теоретичних основ обліку в галузях економіки, поняття видів економічної діяльності та їх класифікація							+	+				+
2. Знання законодавчо – нормативних документів, які регламентують порядок організації обліку в галузях економіки							+	+				+
3. Знання особливостей обліку короткострокових зобов’язань в торгівлі, обліку надходження товарів та їх зберігання, обліку реалізації товарів в оптовій та роздрібній торгівлі.							+	+			+	
4. Знання особливостей обліку в будівництві, промисловості, сільському господарстві, будівництві та інших галузях економіки та структуру фінансової звітності підприємств різних галузей економіки							+	+			+	
5. Розуміння економічного змісту господарських фактів, явищ і процесів, з обліку короткострокових зобов’язань підприємств різних галузей економіки							+	+				+
6. Уміння оформляти первинні документи та реєстри аналітичного і синтетичного обліку з операцій розрахунків з бюджетом з податків та обов’язкових платежів фінансово-							+	+			+	

господарської діяльності підприємств різних галузей економіки											
7. Уміння забезпечити повний і своєчасний облік доходів і витрат підприємств різних галузей економіки								+		+	+
8. Уміння організувати облік фінансових результатів діяльності підприємств різних галузей економіки								+		+	
9. Уміння забезпечити достовірний облік власного та неоплаченого капіталів підприємств різних галузей економіки									+		+
10. Уміння узагальнювати облікову інформацію у фінансовій звітності та своєчасно надавати її зовнішнім і внутрішнім користувачам.								+	+		+

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1	2	1			4
Тема 2	1	2	1			4
Тема 3	1	2	1		5	9
Разом змістовий модуль 1	3	6	3		5	17
Змістовий модуль 2						
Тема 4	1	2	1			4
Тема 5	1	1	1			4
Тема 6	1	1	1			4

Тема 7	0,5	0,5	0,5			1,5
Тема 8	0,5	0,5	0,5		5	6,5
Разом змістовий модуль 2	4	5	4		5	18
Індивідуальне завдання				15		15
Разом	7	11	7	15	10	50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Нусінов В.Я., Брадул О.М., Шевченко Л.Я. та інші. Бухгалтерський облік на підприємствах: методичний та практичний інструментарій: Навч. посіб. / Нусінов В.Я., Брадул О.М., Шевченко Л.Я. та інші. – Кривий Ріг: КТУ, 2011. - 496 с. (укр.мов.)
2. Електронний конспект лекцій.
3. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
4. Комплекти індивідуальних завдань.
5. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України [від 16.07.1999 р. № 996-XIV] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z996/>

3. Бухгалтерський облік в Україні. Навчальний посібник для вузів / Р.Л. Хом'як, В.І. Лемішовський, А.С. Мороз та ін. - 4-те вид. - Л.: Інтелект-Захід, 2010. - 1072 с.
4. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні / За ред. С.Ф. Голова. – Дніпропетровськ, ТОВ «Баланс-Клуб», 2012. – 768 с.
5. Бухгалтерський фінансовий облік / Бутинець Ф.Ф., Бородін О.С., Герасимович А.М. та ін.; За ред. Бутинця Ф.Ф. – 7-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2012. – 832 с.
6. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. -К.: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2013. - 528 с.
7. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. - 3-те вид., допов. і перероб. - К.: Алерта, 2012. - 926 с.
8. Чижевська Л.В., Пархоменко В.М., Кривоший М.М. Звітність підприємства / За ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2012. – 436 с.

Допоміжна:

9. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій: Наказ Міністерства фінансів України [від 30.11.1999 р. № 291] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
10. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України [від 29.12.2000р. № 356] [Електронний ресурс].— Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
11. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України [від 30.09.2003р. №561 зі змінами та доповненнями] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
12. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України [від 10.01.2007р. №2] [Електронний ресурс].— Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій [Текст]: [затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. [Електронний ресурс].— Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02. 2013 р. № 73]. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. №92]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999р.№242]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246]. [Електронний ресурс].— Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999р. № 237]. [Електронний ресурс].— Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000р. №20]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001р. № 559] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000р. №181]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Текст]: [затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». [Текст]: [затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999р.]. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://rada.gov.ua>>

Інформаційні ресурси

25. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційний сайт – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> – Назва з екрана.
26. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]: офіційний веб – сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрана.
27. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]: офіційний веб – сайт. – Режим доступу: <http://me.kmu.gov.ua>. – Назва з екрана.
28. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: офіційний веб – сайт. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>. – Назва з екрана.
29. Електронний фонд Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua> – Назва з екрана.